

Ikäystävällisyyden ohjelma 2024–2030

Hyvinvointilautakunta 07.12.2023 § 118

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (980/2012) määrittää ensisijaisesti ikääntyneen väestön terveyden, toimintakyvyn, hyvinvoinnin ja itsenäisen osallistumisen tukemiseen suunnattuja toimia. Lain tarkoituksena on vahvistaa ikääntyneiden osallistumista itseään koskevien elinolojen ja palveluiden kehittämiseen ja päätösten valmisteluun niin kunnassa kuin hyvinvointialueellakin.

Lain 5 §:n (604/2022) mukaan kunnan on laadittava suunnitelma ikääntyneen väestön kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistämiseksi sekä tukemaan ikääntyneiden itsenäistä suoriutumista. Kyseisen lain 11 §:ssä todetaan, että vanhusneuvosto on otettava mukaan suunnitelman valmisteluun. Vanhusneuvosto varmistaa ikääntyneen väestön osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet kunnan eri toimien suunnittelussa, valmistelussa ja seurannassa (Kuntalaki 2015/410).

Liperin kunnan strategisia arvoja ja tavoitteita ovat hyvinvointi, elinvoima ja osallisuus. Ikäystävällisyyden ohjelman lähtökohtana on ikääntyneiden toimijuus ja osallisuus kunnassa sekä kannustaminen aktiiviseen ja toimintakykyiseen elämään. Kunnassa linjattiin, että ikäystävällisyyden ohjelma laaditaan yhteistyössä ikäihmisten neuvoston kanssa. Ohjelman laadinnasta vastasivat Karelia AMK:n ikäosaamisen johtamisen ja kehittämisen (YAMK) opiskelijat Katja Aho ja Aino Palovesi, jotka laativat aiheesta opinnäytetyön.

Ohjelman laatimisen ohjausryhmään kuuluivat Liperin kunnan hyvinvointipalveluista hyvinvointijohtaja Riitta Lappalainen, hyvinvointi- ja hankekoordinaattori Eeva Elomäki ja kulttuuri- ja vapaa-aikaohjaaja Riitta Linkola. Kunnan luottamushenkilöedustajana ohjausryhmässä toimi Satu Melkko ja ikäihmisten neuvostosta mukana oli puheenjohtaja Tuula Laeslehto. Ikäystävällisyyden ohjelman viitekehys laadittiin kunnan eri toimijoiden, Ikäihmisten neuvoston ja liperiläisten ikäihmisten yhteistyönä.

Liperin ikäystävällisyyden ohjelman rakentumista ohjasivat:

- Liperin laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma (2021–2024)
- Pohjois-Karjalan hyvinvointistrategia (2020–2025)
- Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palveluiden parantamiseksi 2020–2030
- Kansallinen ikäohjelma vuoteen 2030

- laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta
- laki iäkkäiden sosiaali- ja terveystalveluista (980/2012)
- kuntalaki (410/2015) sekä
- Maailman terveystalveljärjestön WHO:n ikäystävällisen kunnan osa-alueet

Ikäystävällisyyden ohjelman pääteemat ja teemojen osa-alueet

- Ikäntymisen ymmärtäminen
  - Työelämän monimuotoisuus
  - Vaihtoehtoiset asumismuodot
  - Monisukupolvisuus
- Ikäntyneiden kotona asumisen tukeminen
  - Asumisen monimuotoisuus
  - Yhteisöllisyyden edistäminen
  - Liikkumisen esteettömyys
- Aktiivinen ja positiivinen ikäntyminen sekä yksinäisyyden ehkäisy
  - Osallistumisen vahvistaminen
  - Ympäristön ikäystävällisyys

Liperin ikäystävällisyyden ohjelma on tarkoitettu kaikille kuntalaisille, yrityksille, järjestöille ja päättäjille ikäystävällisen Liperin kehittämiseen. Ohjelmassa huomioidaan ikäystävällisyyden kehittämisen mahdollisuuksia ja haasteita syrjäseudulla. Ikäystävällisyyden ohjelma kannustaa ikäntyneitä kuntalaisia aktiiviseen, toimintakykyiseen ja terveyttä edistävään ikäntymiseen kunnassa. Ikäystävällisyyden ohjelmasta johdetut toimenpiteet suunnitellaan ja kirjataan Liperin hyvinvointisuunnitelmaan ja ohjelmasta laaditaan esitevihkonen kuntalaisille. Ikäystävällisyyden ohjelman laadinnan myötä tullaan valmistelemaan Liperin kunnan liittymistä WHO:n kansainväliseen ikäystävällisten kuntien/kaupunkien verkostoon.

Valmistelija	Hyvinvointi- ja hankekoordinaattori Elomäki Eeva
Esittelijä	Hyvinvointijohtaja Lappalainen Riitta
Päätösehdotus	Hyvinvointilautakunta hyväksyy ikäystävällisyyden ohjelman vuosille 2024–2030 ja esittää sen kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle hyväksyttäväksi. Ikäystävällisyyden ohjelmasta johdettuja toimenpiteitä kirjataan kunnan hyvinvointisuunnitelmaan vuosille 2024–2027 ja ohjelmasta laaditaan esitevihkonen kuntalaisille. Hyvinvointilautakunta esittää lämpimät kiitokset ikäihmisten ohjelman laadinnasta vastanneille opiskelijoille Katja Aho ja Aino Palovesi.
Päätös	Hyväksyttiin päätösehdotus.

Ote	Kunnanhallitus
Toimeenpano	Hyvinvointipalvelut
Tiedoksi	Ikäihmisten neuvosto
Lisätietoja	Hyvinvointijohtaja p. 040 834 7185

Kunnanhallitus 19.02.2024 § 43

622/00.01.02.02/2023

Esittelijä	Kunnanjohtaja

Päätösehdotus	Kunnanhallitus hyväksyy ikäystävällisyyden ohjelman vuosille 2024–2030 ja esittää sen edelleen valtuustolle hyväksyttäväksi. Ikäystävällisyyden ohjelmasta johdettuja toimenpiteitä kirjataan kunnan hyvinvointisuunnitelmaan vuosille 2024–2027 ja ohjelmasta laaditaan esitevihkonen kuntalaisille.

Päätös	Hyväksyttiin päätösehdotus.

Ote	valtuusto
Toimeenpano	hyvinvointipalvelut
Tiedoksi	ikäihmisten neuvosto
Lisätietoja	hyvinvointijohtaja p. 040 834 7185